№ 12. Ausgabe B.

ГОМАН

Цэна с перэсылкай і дастаукай да хаты: на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы—1 м. 20 ф., на 1 мес.—40 фэн.

Беларуская Віленская часопісь
выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Адрэс рэдакціі: Вільня, Завальная 7.
Адрэс адміністрації і экспэдыціі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак: на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі — 25 фэніг.; дробные абвесткі— па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам.

№ 12 (104). Год II. Вільня, 9 лютаго 1917 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.).

Фіаско Вільсона.

Амэрыканскай вайны мо' і ня будзе.

8 лютаго.

Заходні тэатр:

Фронт Альбрэхта Вюртэмбэрскаго: У закруце Іпра ў вечары значная чыннасць. У завароці Вітчэта мы ўзрывам зніштожылі значную часць мін ворагоў.

Англіцкая лятучая эскадра забіла ў Брюггэ бомбамі ў школі кабету і 16 дзяцей. Ваенных шкод не было.

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Набапол каналу Лябассэ, пры Бушавэнь, узмацавалася артылерыйская бітва. Пасьля поўначы англічане атакавалі на поўначы ад Анкр і на палудні ад Бушавэнь. Пачатковые ўдачы скора былі зніштожэны контратакай.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Патрулі ўзялі ў палон 17 душ.

Усходні тэатр:

Фронт Леопольда Баварскаго: Пры Кіселіне—удачные опэрації патрулёў.

Фронт эрц-герцога Іозэфа: У засыпаных сьнегам Карпатах і ў гарыстых ваколіцах Заходняй Молдавіі вострая артылерыйская работа і бітвы патрулёў.

На фронці *Макензэна* — палажэньне без перамен.

Македонскі фронт: Між вазёрамі Охрыдай і Прэспай — стычкі патрулёў. Узяты францускіе палонные.

Фіаско Вільсона.

БУДАПЭШТ. Граф Тіша заявіў сваім аднадумцам, што ешчэ перад пасылкай нямецкай ноты ішлі перэгаворы з нэутральнымі дзержавамі Эуропы, і што можна лічыць напэўна, што нэутральные дзержавы ня зробяць варожых крокоў проці цэнтральных дзержаў.

БЭРН. З Гаагі тэлеграфуюць, што нэутральные дзержавы паддзержаць дыплёматычнае, але не ваеннае выступленьне Амэрыкі.

ШТОКГОЛЬМ. Швэдзкае тэлеграфнае т-во даведалося, што тутэйшы амэрыканскі пасол ужо 5 лютаго атрымаў паведамленьне ад міністра заграпічных спраў, што Швэція ня пойдзе за Амэрыкай.

Сягоньняшняя рада міністроў прыняла адпаведную рэзолюцію.

БЭРН. З Мадрыду даносяць, што нота Гішпаніі адзначыць, што Гішпанія не пераменіць сваей палітыкі. Гішпанія і надалей будзе сумленна дзержацца нэутральнасьці.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Дзержавы палудзеннай Амэрыкі адмовіліся прылучыцца да выступленьня Вільсона. Здаецца, што яны толькі пададуць пратэсты проці нямецкаго апавешчэньня аб блокадзе.

БЭРН (В.Т.Б.). Нямецкае правіцельство папрасіло урад Швэйцарыі прыняць на сябе зашчыту нямецкіх спраў у Амэрыцэ. Швэйцарыя згодзілася на гэта, і Швэйцарскі урад аб гэтым паведаміў прэзыдэнта Вільсона.

Блокада Англіі.

ГААГА. Паводлуг падрахунку, за першы дзень блокады затоплено ад 40 да 42 тысяч тонн караблёў.

ЛОНДОН. У выпадку вайны Вільсон ня згодзіцца прыняць на сябе павіннасць не рабіць сэпаратнаго міру.

ЖЭНЕВА. Адно з вялікіх амэрыканскіх прэдпрыемств, якіе вырабляюць снарады, атрымало загад пастаўляць снарады толькі для Злучэных Штатоў, а не для саюзьнікоў.

НЬЮ-ЮРК. Намечэна організація нацыональнаго габінэту міністроў, у які ўвойдуць: Тафт, Рузэвэльт і Вікерсгэн.

КОПЭНГАГА. «Politiken» даносіць, што прэдлажэньне Вільсона разгледала рада міністроў, а пасьля міністэр заграпічных спраў заявіў амэрыканскаму паслу аб адмоўным пагглядзе даньскаго ураду. Іншай адповедзі ня будзе.

НЬЮ-ЮРК. Прэдстаўнікі 500 нямецкіх і аўстрыяцкіх саюзоў зрабілі дэмонстрацію проці вайны.

БЭРН. Францускі карабель „Sylwia“, 2590 тонн, затоплен.

ГААГА. Карабель „Kinak“ у дарозі з Роттэрдаму у Англію затоплен.

ЛОНДОН. Караблі „Agul“ і „Sakson Bryton“ затоплены.

З Расеі.

БАЗЭЛЬ. «Journale» даносіць с Пецярбурга, што Протопопов падаўся у адстаўку.

ПЕЦЯРБУРГ. 30 студня ў паўночнай часьці усходняй Азіі было страшэннае трасеньне зямлі. Вялікая часць полуострова Камчаткі счэзла ў моры.

Разбітая традыція.

Праз увесь той час, у якім Край наш знаходзіўся пад уласьцю Расеі, у тутэйшым грамадзянстві, незалежне ад таго, якой мовай яно гаварыло, жыло моцнае жаданьне вызваленьня,—гэткае моцнае, што за сьветлы ідэал свабоды яно паднімало грамады людзей да аружнаго змаганьня с перэважываючай маскоўскай сілай. Гэта выявілося ў тым, што с прыходам сюды Наполеона ў 1812 гаду да яго пацягнулося многа-многа народу, каб пад францускімі знамёнамі дабываць волю для Краю. Гэта выявілося і ў паўстаньнях 1831 і 1863 гадоў, да каторых пайшлі ўсе лепшые элемэнты с-паміж краёвай інтэлігенціі.

Тая воля, за якую паклалі сваё жыцьцё паўстанцы, прыбірала ў іх вачах форму колішняй Рэчыпосполітай, у каторай жылі разам злучэные колькі сот лет таму назад у адну дзержаву Польскае Каралеўство і Вялікае Князьство Літоўскае, значыць, Польскіе, Літоўскіе і Беларускіе землі. Тутэйшая інтэлігенція шляхоцкаго стану, узгадаваная на ўспамінах аб бышым дзержаўным жыцьці нашаго Краю разам с Польшчай, свае палітычные ідэалы будавала толькі на гэтай гістарычнай традыціі і не праверала іх, не задавала сабе пытаньня, ці сучаснае жыцьцё запраўды вымагае звароту да мінуўшчыны ў такой формі. А тым часам нарушэная пасьля паняволеньня нашаго Краю Расеей звязь яго с Польшчай с кожным годам зрывалася ўсё болей і болей, гістарычная традыція без супольнасьці жыцьцёвых інтэрэсоў губляла сваю сілу, — і вось ужо ў часі апошняго паўстаньня жаданьне еднасьці с Польшчай ня мело пад сабой іншаго грунту, апрача настраеньня мейсцовай шляхты.

Асабліва ярка выявілася палітычная эволюція Краю, калі на арэну краёваго жыцьця выступілі літвіны, а за імі—беларусы. Гэтые селянскіе народы ў сваім руху да адраджэньня апіраліся перш на-перш на тым, што ёсць цяпер: на конкрэтных патрэбах і інтэрэсах Краю і народу. У мінуўшчыне яны агледаліся на часы незалежнаго бытаваньня Вялікаго Князьства Літоўскаго і зусім абміналі час супольнаго жыцьця с Польшчай, аб каторым не захавалі ў памяці нічога сьветлаго, нічога такога, што цягнуло-бы іх да з'еднаньня с Польшчай нанова.

Настраеньня і жаданьня прачнуўшыхся ад доўгаго сну сапраўдных гаспадароў нашаго Краю выяўляліся ў адозвах, рэзолюціях і праграмах асобных беларускіх і літоўскіх партій і грамадзкіх груп, у тым ліку ў вядомай рэзолюціі „Вялікаго Літоўскаго Сэйму“ ў Вільні, дзе былі предстаўнікі ўсіх літоўскіх партій, груп і станоў. Ва ўсіх гэтых выступленьнях і заявах ідзе гутарка аб вызваленьні Беларусі і Літвы с-пад расейскаго панаваньня, аб іх незалежным быце, — але Беларусь і Літва гаворацць ужо толькі за сябе і аб сабе, зусім незалежна ад Польшчы. І ў рэзолюціі „Віленскаго Сэйму“, і ў праграмах „Беларускай Соцыялістычнай Грамады“, „Беларускаго Мужыцкаго Саюзу“, „Саюзу Бэларускіх народных вучыцелёў“, і ва ўсіх адозвах і проклямаціях с часоў рэволюціі 1905—6 гадоў — усюды беларусы і літвіны зусім не ўспамінаюць аб звязі с Польшчай: вольные ад традыціі, гэтые селянскіе народы хочуць будаваць сваю будучыну так, як таго вымагаюць народные патрэбы сягоньняшняго дня, а патрэбы гэтые не паказваюць, каб трэбало наш Край звязываць нанова с Польшчай. Аснова быту Краю: яго экономічные інтэрэсы, звязываючы у адзін суцэльны організм Беларускіе і Літоўскіе землі, паказваюць нам іншую дарогу — па адвечных тарговых дарогах-рэках да Балтыцкаго мора, часьцю — да Чорнаго.

Апошні год жыцьця, калі справа вызваленьня Літвы і прынамсі часьці Беларусі, занятай нямецкім войскам, пастаўлена на парадку дня, грамадзкая думка ў беларусоў і літвіноў вытварыла палітычную ідэю, якая ўжо зусім ясна гаворыць аб незалежным быце колішняго Вялікаго Князьства Літоўскаго. Новая краёвая палітычная формула аткідае пры гэтым усе тые агранічэньня, якіе нам хочуць навязаць чужые нам людзі, панаехаўшые с суседняй Польшчы: ані беларусы, ані літвіны, ані іншые сыны нашай зямлі ня могуць пагадзіцца з думкай, каб еднасць Беларуска-Літоўскаго Краю с Польшчай была пастаўлена за варунак вызваленьня яго. Толькі вызваліўшыся ад сваіх даўнейшых валадароў, Край наш можэ устанавіць асновы адносін сваіх да суседзёў, і нельга навязываць яму напярод тэй ці іншай формы адносін, каторые не выплываюць з яго жыцьцёвых патрэб.

І. Мелешка.

Літоуская газэта.

Пасьля адходу расейцоў Беларуска-Літоўскі Край выявіў незвычайна вялікую жыцьцёвую сілу. Дарма адступаўшые расейскіе войскі нішчылі ўсё на сваей да

розі, значучы сьлед свой пажарышчамі. Дарма гналі перад сабой дзесяткі і сотні тысяч жыхароў, гвалтам адарваных ад родных вёсак. Дарма вывязьлі чуць ня ўсе інтэлігентные сілы нашай старонкі. Жывые народы не замерлі ад гэтаго, а, наадварот, далі яркі доказ сваей незвычайнай жыцьцёвай сілы.

А першае мейсцо між народамі нашай Зямлі належыцца найбліжэйшым братом нашым літвіном. Ня гледзячы на ўсе страшэнствы вайны, літвіны здалелі паставіць на належную вышыню сваю культурную работу, ладзючы ня толькі школы граматы, ня толькі народные школкі, але і гімназіі літоўскіе.

Прынімаючы пад увагу ненормальные агульные варункі жыцьця нашых зямел, нам, беларусам, прыходзіцца толькі пазавідываць, што літвіны шмат раней за нас пачалі сваю работу дзеля нацынальнаго адраджэньня і гэтак нас абагналі. І тым больш павінны мы выказаць сваю радасць с прычыны літоўскіх нацынальных заваеваньнёў.

Усім вядома, якую вялікую вагу для кожнай грамадзкай работы мае газэта. Сваей газэты у Вільні літвіны дагэтуль ня мелі, — і калі пры такіх варунках літоўскае грамадзянство, не маючы магчымасьці публічна згаварыцца, паказало, што яно разумее задачы перэжыванаго момэнту, дык тым болей трэба цешыцца з грамадзкай сьведомасьці літвіноў.

Нідаўна мы пісалі, што літвіном у Вільні мае быць дадзено ўрэшці пазваленьне на выдаваньне тут сваей новай газэты. Але гэта справа зацягнулася. Цяпер мы даведаліся, што яна ізноў пайшла па правільнай дарозі і ў найбліжэйшым часі трэба ждаць выхаду ў сьвет літоўскай грамадзкай часопісі ў Вільні. І мы шчыра цешымся за нашых братоў-літвіноў, бо разумеем што новы орган літоўскай грамадзкай думкі толькі узмацуе старую культурную работу літвіноў, толькі пададсць энэргіі і гарту літоўскаму народу дзеля творчай культурнай работы.

Шчыра жычым гэтаго!

Г. Б.

У Вільні і ваколіцах.

—

× **Памяці «Цёткі».** Віленскае дэмократычнае грамадзянство вельмі горача адгукнулося на гадаўшчыну сьмерці беларускай пісьменніцы і грамадзкай работніцы, сьв. п. Алёізіі с Пашкевічоў Кейрысовай.

У нядзелю, 4 лютаго, ў Беларускім Клюбе сабралося даволі многа як беларусоў, так і запрошэных гасьцей іншых націй нашаго Краю. Тут былі сказаны прамовы, ў якіх прамоўцы рысавалі жыцьцё «Цёткі», злажыўшай сваю галаву на сваім становішчы. Пасьля ўсе сабраўшыеся ўшанавалі ўставаньнем памяць без пары памершай ідэйнай работніцы, а затым былі дэклямацыі: дэклямавалі вершы „Цёткі".

У той жэ вечар паміналі сьв. п. Кейрысовую і ў Агульна-Работніцкім Культурным Саюзі, дзе вечар пасьвяцілі М. Горкаму с прычыны прыпадаючаго юбілею яго літэратурнай працы. У кароткай прамові былі адзначэны заслугі „Цёткі" дзеля работніцкай справы, пасьля чаго памяць яе ўшанавалі ўставаньнем, і аркестр Саюза заіграў пахаронны марш. Гаварылі і тут вершы „Цёткі".

У панядзелак, 5 лютаго, ў касьцелі сьв Якуба а ½ 10 гадз раніцы адбылася імша за душу сьв. п. Алёізіі Кейрысовай На імшы былі прэдстаўнікі розных груп і організацій беларускіх ды блізкіе нябошчыцы людзі.

У гадаўшчыну сьмерці „Цёткі" на беларускіе школы ў Вільні злажыў п. С. Кейрыс—10 м.

× **На Беларускіх Вучыцельскіх Курсах** (сьв. Юрскі прасп 44 18). Запіс на курсы ешчэ прынімаецца ў Беларускім Камітэці, Віленская 33, 1, кожын дзень ад 2 да 3 гадз.

× У **беларускай коопэратыве «Райніца»**, В. Пагулянка 17, у нядзелю, 11 лютаго, а 4 гадз. паабедзі адбудзецца агульны гадавы сход членоў. Парадак дня: 1) справаздача ураду, 2) чытаньне і зацьверджэньне білянсу, 3) устанаўленьне бюджэту на будучый год, 4) бягучые справы.

× **Літоўскі спэктакль.** У суботу, 10 лютаго, у салі „Lutnia" адбудзецца вялікі літоўскі спэктакль Група літоўскіх артыстоў зыграе 4-х актовую п'есу с танцамі і пеяньнем «S grīž» Я Страздаса, сцэнізованую паводлуг аповесьці М Родзевічувны „Szary P ch". Штука вельмі цікавая тым, што прыпамінае нідаўную мінуўшчыну, калі літвіны бароліся з расейскімі ўласьцямі за свабоду літоўскаго друку. У штуцэ выступаюць усе найбольш выдатные артыстычные сілы.

Хор больш за 40 людзей пры акомпан'ямэнці аркестра п. Сальніцкаго выпаўніць 14 нумэроў пеяньня, паміж каторымі будуць два гымны. Так сама будуць выпаўнены 6 нумэроў літоўскіх нацынальных танцоў.

У часі антрактоў той самы аркестр зыграе «Popuri» з літоўскіх народных песень. Білеты загадзя можна купляць у кнігарні М. Шляпэлене, Домініканская 13, і у літоўскай страўні, Домініканская 12.

Пачатак роўна ў ½ 6.

× **У артыстычных работнікоў.** Публічны сход работнікоў на артыстычнай ніве, скліканы гэтымі днямі ў гасподзі іх саюза (Віленская 20, 3), быў вельмі людны і ажыўлены Пасьля справаздачы ураду аб яго рабоці разглядалі пытаньне аб аткрыцьці пры саюзі чайнай у якой члены саюза маглібы за танную цану даставаць сьнеданьне і вячэру. Пастаноўлено неаткладаючы аткрыць чайную і даваць у ёй гэрбату для працуючых членоў па 10 фэн. шклянку, для безработных — па 5 фэн Дзеля організацііі чайнай выбрана камісія с 5 асоб. Каб пакрыць канечные выдаткі, пастаноўлено кожын тыдзень ладзіць вечарынкі.

× **Гадаўшчына вялікай баталіі.** Гэтымі днямі (7—15 лютаго) канчаюцца два гады ад часу, калі пры Мазурскіх вазёрах адбылася другая баталія, закончыўшаяся зніштажэньнем расейскай дзесятай арміі. У звязі з гэтай бітвай быў засуджэн за шпіёнство і пакаран сьмерцю вядомы жандарскі палкоўнік Мясаедоў, вораг братоў Суворіных.

× **З'езд нямецкіх капэляноў.** У Вільні цяпер адбываецца з'езд усіх нямецкіх каталіцкіх ваенных капэляноў.

× **Курс рубля**: офіцыальны — 2 м. 00 фэн. за рубель; у банках пры прадажы — 2 м. 22 ф., пры куплі—2 м. 26 ф.

Пазычковая каса бярэ 6%.

× **Падвоз рыбы** у апошнім часі узрос. На жаль, скупшчыкі, ня гледзячы на забарону, занімаюцца прадажай рыбы ў разнос

× **Падвоз малака** ад марозоў і пашырэньня яшчура паменшыўся.

× **Цэны на футры.** С прычыны сільных марозоў вельмі падняліся цэны на футры. У некаторых прыпадках бралі па 150 марак за тавар, цэна катораго у звычайным часі 25 м.

× **Пажары.** *3 лютаго.* На Хівінскай вул. № 31 ад агня у коміне загарэліся доскі і мох на люхці. Агонь згасіў Сніпішскі пажарніцкі аддзел.

На Партовай вул. № 3 ў кватэры С. Этэльштэйновай ад гаршка з гарачымі вуглямі загарэлося ложка і нейкіе транты. Хмары дыму вельмі перэшкаджалі рабоце пажарнікоў, аднак-жэ агонь хутка загасілі.

4 лютаго А гадз. 10 раніц. на Крупянай вул. № 7 у д. Бэрэнштэйна загарэлася шафа ад пастаўленаго ў ёй гаршка з гарачымі вуглямі. Агонь кінуўся на ўсходы. Праз гадзіну пажар загасілі.

5 лютаго. На Нямецкай вул. 26 у д. Гордона ад неасьцерожнаго адагрэваньня вадаправодных труб загарэўся люхт. Дзеля таго, што агонь ня меў выхаду праз дах, у аднэй кватэры загарэўся суфіт. Пажар трываў да г. 6 вечара.

Не пасьпелі ешчэ пажарнікі загасіць агня на Нямецкай вул., як заўважылі агонь на вагзалі. Калі на мейсцэ пажара прыбыла помач, ужо дзерэвяные пастройкі II і III пляцформы стаялі у агні. Трэба было бараніць глаўную вагзальную будоўлю. Пры гэтым не абыйшлося без нешчасьлівых прыпадкоў. Пажарнік Язэп Кункевіч, прабіраючыся па засьнежэным даху, не заўважыў вакна і, перэламіўшы яго, зляцеў у ніз і зламаў сабе руку. Іншаго пажарніка (В. Гасэвіча) гарачая бэлька ўдарыла па галаве, не зрабіўшы яму аднакжэ нічога дрэннаго. Агонь стаў паменшацца каля поўначы, ратунковая праца трывала аднакжэ да гадз. 12 палудня на другій дзень.

А г. 8 веч. на Кальварыйскай вул. № 62 ў д. Жыліна ад коміна загарэўся люхт і суфіт. Агонь загасіў Сніпішскі пажарніцкі аддзел.

6 лютаго. На вул Ожэшковай ў д. Лэнскаго пачаўся пажар у сенях аднэй с кватэр. Агонь зараз-жэ перакінуўся на ўсходы, але хутка быў загашэн прыбыўшымі пажарнікамі.

— **Нешчасьлівае здарэньне.** На вёзшаго дровы з лесу Шымэля Мордэлевіча зваліліся сані з дравамі і прыціснулі яго так моцна, што ён хутка памёр Труп знайшлі на дарозі і прывязьлі у Вільню.

× **Сьмерць ад чаду.** 3 лютаго зачадзеў у сваей хаці (Вількомірская вул. 101) Станіслаў Душынскі. Яго адратаваць не удалося, і ён памёр.

× **Зачадзелі.** На Ягельлёнскай вул. № 6 зачадзела Юльля Гумбрэвічовая са сваім 11-летнім сынам. Сворая помач адратавала іх.

Першая любоў.

Хаця мінуло многа лет,
Хоць многа гора я дазнала,
Хоць сьлёз праліла ўжо німала;
Хаця мінуло многа лет —
Любоў у сэрцы не прапала,
Цьвіце, як першы вясной цьвет,
Хаця мінуло многа лет,
Хоць многа гора я дазнала.

Меднікі. **Янка Быліна.**

Немач і жыцьцё.

(Гл. пач. у № 11 «Гомана»)

Гэй, вы, пячурнікі, людзі стогн! Вы паўзайце с канур, хацінак-ох д[illegible] кульгайце, тыльгіцкайце ка мне, а барджджэй толькі! Складайце у кішэнь маю здабыткі багацьце свае, а самі марш! за мной! [illegible] вас развешу на тэлеграфных дротах [illegible] яртую трамваямі, замарынаю у [illegible] х і зайграю адходную на грамафоне.. Н[illegible] вочы вылупілі, развярнулі свае воўчые ляпы? Мала вам гэтаго? Баіцёся?.. Ці мо' вельмі цікаўна? Ха ха!

А ну за мной! Наперад с песьняй хвалебнай! Марш!

Гэй гэй, гэй! Што да душы аднэй, за мной, кожнай парой! Я ваша мэта, я ваш бог, я сын культуры, шчасьця рог!

Раз, два! Раз два!..

О ты, мая матуля—добрая, справедлівая, працавітая матуля! Ты нязморэная працуеш дзень і ноч на зямлі над зямлёй, пад зямлёй, а ад сталёвых пальцоў тваіх разлегаецца дзікі лоскат, выцьцё. Я, твой верны сын, пястун адчуваю гэта, і сэрцэ маё покаецца ад болю, і малю цябе, конч хутчэй работу сваю, конч конч! Бо німа мне сілачкі памагаць табе больш сьмехам сваім, сьмехам ашалелаго ад душэўнаго болю і мізэрнасьці цела.

Хха—хха!.

. . . .

У чэрапі гатуецца шум гул і заўзятатоўхае ў бакі Галава балі—іць балі—іць. Замест валасоў, здаецца, рабая казаватая аўчынка у белые і чорные плямы, а пад бугравітым лобам лежаць дзьве ўпаўшые чырвоные плямкі паміж каторымі тырчыць нарогам крывы доўгі нос. Вуснаў німа: яны зліліся з мутна-бледным тварам. Брові вылаўзьлі. Кроў замянілася белай жыжкай, каторая выпаўзае каплямі з абгрызеных пальцоў.

О прашчуры! гэта-ж—я ваш двадцацігодні патомак, ваша надзея, лятуценьне, рэзультат вашай слаўнай працы! О, прашчуры!.

Бррр... Як сьцюдзёна! Я зледзянелымі пальцамі павялічываю агонь у лямпе і сьляджу, як тае і тае газа. А на дварэ рэкі сталі, каб вясной ізноў усплыць, на дварэ тая самая зіма, ноч, а далей тое самае сонцэ, сонцэ хворае, у плямах...

Ой, горэ-ж маё! Ня ўжо людзям ня збрыдла вечна «тое самае», ня ўжо яны, безнадзейна хворые ня чуюць, не бачуць, што ўсё наўкола хворае, што хворы бог, сонцэ, паветра, земля... О, бедная зямелька маці, сколькі у цябе не зажыўшых болек, верадоў! А струпаватасць твая шырыцца ўсё больш і больш у пастаці гарадоў, вёсак сяліб

Тае газа, тае, тае...

Расьце, цьвярдзеець цішына. Багуець цішына

Бум, бум!.. стукае муха у сьцяну і з болю пяе песьню сваю. Гэта асаблівая вялізарная муха, куды большая за тую драбязу; яна перажыла іх, верыць, чэкае вясны; яе занятак —абрываць павуціну. О, люблю я гэту муху, шаную яе, кармлю, гадую...

Тае газа, тае...

(**Далей будзе**).

На вул. Субоч № 6 зачадзелі Міхля і Фаня Кацэнэльбоген. Іх так сама удалося адратаваць.

— **Труп дзіцяці.** 6 лютаго, а ½6 гадз., процi дому № 4 пры Ашмянскай вул. знайшлі труп толькі-што нарадзіўшагося дзіцяці.

× **Тэмпэратура.** Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошніе дні была (па Цэльсію):

	найвыш.	найніж.
за дзень з 4 на 5	—14°	—17°
„ з 5 на 6	— 8,°	—20°
„ з 6 на 7	— 6°	—15°

Апавешчэньне.

Выпаўняючы загад п. Глаўнакамандуючаго 10 Арміей, адбудзецца ў сераду, 14 лютаго 1917 г., агляд каней на Лукішскім пляцу.

Кожын, у каго ёсць конь у межах меставаго павету Вільні, павінен у гэты дзень роўна а 7 гадз. раніцай прывесьці дзеля агляду камісіей усе свае коні.

За неспаўненьне гэтаго карацімуць вастрогам да 6 месяцоў, або штрафам грашмі да 6000 марак. Апрыч таго непрыведзеных каней будуць конфіскаваць.

Пры аглядзе кожнаму каню стаўляецца клеймо.

Вільна, 5 лютаго 1917 г.
Der Deutsche Stadthauptmann
Pohl.

Апавешчэньне.

Жыхары Краю ізноў апавешчаюцца, што на крык варты і жандароў „halt!“ (стой!) яны павінны без ніякай споркі падчыняцца, бо пры неслухмянасьці проці іх — паводлуг загаду — будзе ужыто аружжэ.

Вільна, 4 лютаго 1917 г.
Der Deutsche Stadthauptmann.
Polizeiverwaltung.
Pohl.

З усяго Краю.

Літоўскіе вучыцельскіе курсы.

МАР'ЯМПОЛЬ. 15 марца ў Мар'ямполі аткрываюцца вучыцельскіе курсы для маладых літоўскіх вучыцелёў. Курсы будуць трываць 3–4 месяцы. Прынімаюцца маладые літвіны (не літвінкі), каторые скончылі народную школу, або некалькі класоў сярэдняй ці вышэйшай школы.

Права лоўлі рыбы.

ОЛІТА. У мерэчскім паветовым урадзе 15 лютаго а 9 гадз. раніцай адбудзецца здача у арэнду права на лоўлю рыбы ў вазёрах і праточных водах павету.

ВЕСТКІ З РАСЕІ.

Міністэрскі крызіс.

ЖЭНЕВА. С Пецярбурга даносяць, што навейшы расейскі міністэрскі крызіс разаўецца толькі пасьля раз'езду конфэрэнції саюзьнікоў. Намесьнікам Голіцына называюць высокаго чыноўніка, на каторага будзе ўзложана задача нанова устанавіць зносіны з Думай.

Палажэньне Голіцына.

ЛУГАНО. «Corr. d. Sera» даносіць с Пецярбурга, што Голіцын чуецца заморэным і бязсільным кіраваць правіцельствам з Думай ці бяз Думы. Яго намесьнікам лічаць Трэпова. У такім прыпадку міністэрство фінансоў возьме ў свае рукі Покровскій, а Сазонов, каторы ўсё ешчэ ня выехаў у Лондон, будзе міністрам загранічных спраў. За тое Протопопову дадуць адстаўку.

За новые выбары.

КОПЭНГАГА. «День» пішэ, што Протопопов дамагаецца роспуска Думы, як скончыцца гэта сэссія, бо спадзяецца, што новые выбары дадуць больш правую думу, чым цяперашняя.

Экономічные справы.

ШТОКГОЛЬМ. «Русск. Сл.» даносіць, што на заседаньні Харкоўскаго губэрскаго земства разсавалі палажэньне сельскаго гаспадаркі ў Расеі вельмі цёмнымі фарбамі. У Харкоўскай губэрні абшар пасевоў у 1916 гаду паменшаў на 12%.

Выдаткі на вайну.

МАСКВА. «Русск. Сл.» пішэ, што міністэр фінансоў Барк меў гутарку з журналістамі аб палажэньні фінансоў у Расеі. Штодзенные ваенные выдаткі даходзяць цяпер 40 мільёноў руб. Ад пачатку вайны ваенные крэдыты дайшлі 28 мільярдоў. Журналісты сказалі, што газэты лічаць сваей павіннасьцю выступаць проці выпуску паперовых грошы без пазваленьня Думы.

Амэрыканскіе апэтыты.

ПЕЦЯРБУРГ. «Русск. Інв.», офіцыоз ваеннаго міністэрства, жаліцца на прагавітасць амэрыканскіх банкіроў, каторые адмовіліся прыняць падпіску на новую расейскую пазыку паводлуг курсу 94 руб. (за 100).

Недахватка вагоноў.

КОПЭНГАГА. На станціі Алтай, як пішуць маскоўскіе газэты, ляжыць 60 мільёноў кілёгр. мяса, катораго нельга пасланць далей с прычыны недастачы вагоноў. С прычыны таго, што мяса загадзя не пасалілі, яно можэ папсавацца.

Атврыцьцё біржы.

ПЕЦЯРБУРГ. Тутэйшая біржа, закрытая ад дня аб'яўленьня вайны, аткрылася ізноў, пры чым быў міністэр фінансоў Барк.

Новы ўзрыў.

КОПЭНГАГА. Расейскіе газэты апісваюць новы ўзрыў у Архангельску. Аграмадные ўзрывы ішлі адзін за адным. Агонь перакінуўся з аднаго пакгаўзу на другі. Ўзрывамі зруйнаваны партовые будоўлі, пабудаваные ў часі вайны. Чысло забітых надта вялікае, бо нешчасьце здарылося ў рабочы дзень. Шмат пацярпелі і затанулі 6 англіцкіх параходаў.

Новая пошасць.

МАСКВА. „Русск. Вед.“ пішуць, што ў ваколіцах Ростова на Доне паявілася незнаная хвароба, якая шыбка пашыраецца. На шыі і пад пахамі у хворых з'яўляецца пухліна. Трупы чарнеюць. С прычыны недастачы дактароў змагацца с хваробай вельмі цяжка.

Заручыны царскай дачкі.

ШТОКГОЛЬМ. Румынскі насьледнік, будучы ў Царскім Сяле, заручыўся са старшай царскай дачкой.

З усяго сьвету.

«Весна малых народоў».

БРУССЭЛЬ. У апошнюю нядзелю тут адбылася нарада больш двохсот прэдстаўнікоў усіх палітычных груп флямандзкаго народу. Сабраўшыеся ў адзін голас выступілі за поўную аўтономію флямандзкаго народу і уставілі „раду Флямдрыі“, каб дайсьці гэтай мэты. Усемі галасамі прынята адозва да флямандзкаго народу, ў якой тлумачацца думкі і мэта рады.

Зьмена габінэту ў Турэччыне.

КОНСТАНТЫНОПОЛЬ Вялікі вэзыр Саід-паша папрасіў і атрымаў адстаўку. Міністэр унутрэных спраў Талаат-бэй назначэн на мейсцо вяліkaго вэзыра.

Новае міністэрство будзе дзяржацца старой палітыкі: ваяваць далей да аканчацельнай пабеды.

Недастача вугля.

ПАРЫЖ. Каб зберэгчы вугаль, правіцельство загадало на чатыры дні ў тыдні зачыняць тэатры, кінэматографы і іншые падобные установы і заканчываць местовы жалезнадарожны рух а 10 гадз. вечара.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньня:

5.ІІ. **Заходні тэатр:**

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Між Анкр і Соммай пры сільным агню артылерыі на паадзінокіх адрэзках былі пешые бітвы. Контратакай англічане выкінуты з большай часьці занятых імі акопоў на ўсходзі ад Бокур. Узяты ў палон 100 душ. Паабедзі па поўначы ад Бокур адбіта сільная англіцкая атака. У начы былі новые штурмы вялікімі сіламі проці нашых пазыцій на ўсходзі ад Гранкур і на поўдні ад Кісс. На палудні ад Соммы ўзяты ў палон 20 французоў і англічан у лініях ворагоў.

Усходні тэатр:

Фронт Леопольда Баварскаго: Пры Нараёўцы адбіта агнём расейскіе патрулі.

На фронтах эрц-гэ цога Іозэфа і Макензэна палажэньне, наагуля, без перамен.

На Македонскім фронці нічога новаго.

6. ІІ. **Заходні тэатр.**

С прычыны імглістай, марозьлівай пагоды баевая чыннасьць артылерыі і лятуноў была незначная. У патрульных опэрацыях у ваколіцах Соммы, на ўсходнім беразі Маасу і на граніцы Лётарынгіі ўзяты ў палон 30 англічан і французоў, здабыты некалькі кулемётоў.

Усходні тэатр.

Ад Рыжскаго узбярэжжа да усьця Дунаю—без выдатных здарэньнёў.

Македонскі фронт: Ад часу да часу вострьі агонь у завароці Чэрнай і ў даліне Струмы.

7.ІІ. **Заходні тэатр:**

Толькі на нячысьленых адрэзках баевая работа была вялікшая, чым звычайна. На палудзенным заходзі ад С-Гэйм адбіта атака французкай роты. Узяты палонные. У патрульных опэрацыях на узбярэжжы мора, набаапол Анкр, пад Вэрдэнам і ў лесі Паруа ўзяты 60 палонных і 3 кулемёты.

Усходні тэатр:

Фронт Леопольда Баварскаго: На Бярэзіне нашы патрулі ўварваліся на ліній ворагоў і вярнуліся с палоннымі—50 салдатамі і 2 афіцэрамі, ды здабыўшы 9 мінамётаў. Ля дарогі Ковэль—Луцк патрулі ўзялі 18 палонных і 1 мінамёт.

Фронт эрц-гэрцога Іозэфа: На паўночным усходзі ад Кірлі-Бабы адбіты роты ворагоў.

Фронт фэльдмаршалка Макензэна: На Путне і Сэрэці агонь артылерыі крапчэў. Ішлі патрульные бітвы.

Македонскі фронт: У завароці Чэрнай і наабапол Вардару момэнтамі востры агонь.

Аустрыяцкае апавешчэньне.

ВЕНА 5.ІІ. **Усходні тэатр:** (гл. нямецк. апав.).

Італьянскі тэатр: На заходзі ад Плекэн наш атрад уварваўся на пазыцію ворагоў, узяў 1 афіцэра, 28 салдатоў, 1 кулемёт і 1 мінамёт.

Разрыў між Амэрыкай і Нямеччынай.

БЭРЛІН. Амэрыканскі пасол зажадаў выдачы пашпартоў і атрымаў іх.

ЛОНДОН. Нямецкаму паслу ў Вашынгтоне, гр. Бэрнсдорффу, аддалі яго пашпарты.

НЬЮ-ІОРК. У портах Злучэных Штатоў знаходзіцца нямецкіх торговых параходаў на 423,000 тонн ёмкасьці.

ГОНОЛЮЛЮ. Нямецкіе матросы з нямецкай канонеркі «Geier» падпалілі сваю канонерку, каб яна не папала ў амэрыканскіе рукі.

ВАШЫНГТОН. У Палац Прэзыдэнта прыходзіць вельмі многа тэлеграм і пісем, якіе жадаюць захаваньня міра.

У Нью-Іорку адбыліся вялізарные дэмонстрацыі за мір. Брайан, конкурэнт Вільсона ў часі выбароў прэзыдэнта, сказаў пры праўдзівай буры оплесков: „Ніхай Бог усьцеражэ нас ад вайны з Нямеччынай!“

МАНІЛЬЛЯ. Нямецкіе параходы ў портах Філіпінскіх астравоў арэштаваны.

ВАШЫНГТОН. Вільсон меў нараду з марскім і ваенным міністрамі аб праектах законоў, паводлуг каторых правіцельству даецца права ў патрэбі рэквізаваць вэрфі, фабрыкі снарадоў і іншых ваенных матэр'ялоў.

Вільсон выдаў апавешчэньне, што валадзельцам параходаў забараняецца аддаваць іх чужым дзержавам.

Ваенная праграма Злучэных Штатоў гэткая: што-году вучыць 2 мільёны салдатоў, завясьці ваенную павіннасць, організаваць выраб снарадоў і шыбчэй закончыць будову ваенных параходаў.

ВАШЫНГТОН (Рэўтэр). Ваенны міністэр загадаў за ўсе ваенные крэдыты закупляць ваенные запасы.

Усе станції тэлеграфу бяз дроту знаходзяцца цяпер пад ваенай цэнзурай.

ЛЮГАНО. З Вашынгтону даносяць:

Маршалак камісіі дзеля загранічных спраў сказаў у парлямэнці, што пры першым затапленьні амэрыканскаго карабля падводнай лодкай будзе уложэно аб'яўленьне вайны і зроблены адпаведные крокі.

НЬЮ-ІОРК. Брайян выдаў проклямацію за удзержаньне міра. Ен кажэ, што, калі вайны абмінуць нельга, дык аб аб'яўленьні вайны трэба зрабіць усенароднае галасаваньне.

ПАРЫЖ. Соцыялістычны «Journale du Peuple» кажэ, што вайна проці прускаго мілітарызму нарадзіла амэрыканскі мілітарызм.

ПАРЫЖ. „Journale de Debats" пішэ: „Амэрыканскае войско і флот не пэрэцягнуць вагі. Амэрыканскае выступленьне дае нам толькі моральную паддзержку".

ГААГА. На заседаньні голандзкай Ніжняй Палаты міністэр загранічных спраў, Ліндэн, сказаў: „Правіцельство занято сур'ёзнымі справамі. Аб падробнасьцях пакуль-што гаварыць нельга. Німа асаблівых прычын непакоіцца".

БЭРН. Прэзыдэнт Вільсон звярнуўся да Швэйцарыі с прызывам прылучыцца да Амэрыкі проці Нямеччыны. Швэйцарскіе газэты на гэта атказываюць, што палажэньне Швэйцарыі — адменнае ад палажэньня Амэрыкі, і Швэйцарыя хочэ цьвёрда дзержацца нэутральнасьці.

АМСТЭРДАМ. Прэзыдэнт Вільсон звярнуўся да нэутральных гасударотв з прызывам прылучыцца да пратэсту проці Нямеччыны с прычыны крокоў яе проці таргоўаго марскога руху нэутральных.

Фіаско Вільсона.

БЭРН. Апрыч вельмі нячысьленых газэт, парыжская прэсса думае, што **нэутральные ня пойдуць сьледам за Амэрыкай**, бо нэутральным дзержавам ёсць вялікая карысць захаваць дружбу с цэнтральнымі гасударствамі.

ЦУРЫХ. «Poste» пішэ, што Амэрыкі ніхто не ўпаўнамочыў выступаць на зашчыту агульнай карысьці нэутральных. Амэрыка выступіла толькі апіраючыся на сваіх амэрыканскіх інтэрэсах, нязгодлівых з інтэрэсамі эўропэйскіх дзержаў. Вільсон утраціў цяпер право выступаць ад імі тых, хто стаіць за чэлавечнасць.

КОПЭНГАГА. Паведамляюць с пэўнай крыніцы, што ў атказе даньскаго правіцельства Вільсону будзе сказано, што палажэньне Амэрыкі зусім іншае, чым палажэньне Даніі, і іх нельга раўнаваць.

Усе тры скандынаўскіе дзержавы вядуць у Штокгольмі перэгаворы, каб усім разам прэдлажыць Нямеччыне некаторые перамены ў установленых ею правілах блокады.

РОТТЭРДАМ. «Courante» пішэ, што Голандія не разарве дыплёматычных зносім с цэнтральнымі дзержавамі, а пачне перэгаворы аб блокадзе.

ЖЭНЕВА. «Petit Journale» даносіць, што гішпанскі кароль стаіць за нэутральнасць Гішпаніі, бо ён усё ешчэ мае думку сазваць мірны конгрэсс у Мадрыдзе.

МАДРЫД. „Diario Universale" вітае гішпанскае правіцельство с прычыны таго, што яно не паддзержало ноты Вільсона аб міры. Дзякуючы гэтаму для Гішпаніі німа ніякай патрэбы паддзержываць і новаго кроку Амэрыкі. „Мы спадзяемся, што нам і надалей удасцца удзержаць поўную нэутральнасць, як дагэтуль".

КОПЭНГАГА. «Ekstrabladet» разрыў між Амэрыкай і Нямеччынай называе здрадай малых гасударств.

ШТОКГОЛЬМ. «Dagbladet» кажэ, што палітыка Вільсона—поўна парадоксоў. Гісторыя калісь не здалее апраўдаць паступкоў правіцельства Амэрыканскіх Злучэных Штатоў.

БЛОКАДА АНГЛІІ.

ГААГА. Голандзкае правіцельство забараніло голандзкім параходам езьдзіць у Англію.

Грэцкая трагедія.

АФІНЫ. (Рэўтэр). Англіцкі і францускі паслы вялі перэгаворы з міністрам загранічных спраў с прычыны невыпаўненьня ўсіх дамаганьнёў саюзьнікоў. Ёсць надзея на змякчэньне блокады, пасьледзтвы каторай робяцца ўсё болей і болей сур'ёзнымі.

Спіс ваенна-палонных з нашаго краю.

З Вільні і Віленскай губэрні.

Табор для ваенна-палонных Minden.

Сінкевіч Юры, Н.-Вілейка.
Чэрнецкі Владыслаў, Воўкалаты.
Васілеўскі Пётр, Воўкарабіцкі.
Вэнцковіч Міхаіл, Бучырлін.
Анускевіч Язэп, Рэчкасоніно.
Барановіч Вячэслаў, Лойці.
Мінгіновіч Іван, Бамішчы.
Паўліковіч Язэп, Вільня.
Завадзкі Пётр, „
Шакун Грыгор, Аўгустово.
Селіваноў Александар, Вільня.
Богданоў Адольф, Кошэйкіно.

Табор для ваенна-палонных Danzig-Troyl.

Лагер IV.

Тучкавіцкі Адам, Суботнікі.
Кулькуліс Міхаіл, Кольчуны.
Іотка Юстын, Петровічы.
Довнаровіч Сьцепан, Вільня.
Барлашэвіч Владыслаў, Кобелі.
Цэсіль Казімір, Інтуркі.
Трусэвіч Антон, Індрупка.
Барышнік Гонон, Вільня, Архангельск. вул. 5.
Сніпіскі Шлёма, Вільня, Ноўгародзкая вул. 3.
Зандлер Арон Бэнцэль, Вільня, Вакзальная 3.
Портноў Нахман, Вільня, Копаніца 14.

Лагер III.

Юрэвіч Язэп, Вільня, Андрэеўск. вул. 8.
Балтруковіч Язэп, Ворокоўчына.
Славін Ізраэль, Мядзёл.
Кацельнік Танхэль, Вільня, Сьв.-Юрскі 39.
Левін Ізаак, Вільня, Антоколь 79.
Іскі Ізуль, Вільня, Саф'янская 3.
Цепловіч Бэнціон, Паставы.
Чэрвякоўскі Мікалай, Вільня, Ясная вул.
Мурашко Ігнат, Трабы.

Лагер II.

Сінкевіч Андрэй, Літвіца.
Дайноўскі Язэп, Вільня, Вілкомірская вул. 60.
Войцеховіч Станіслаў, Вільня.
Васіловіч Дыомід, „
Колочка Язэп, Шольцін.

Табор для ваенна-палонных I, Tr. Ueb. Pl. Münsingen.

Андрон Дзімітр, Русіны.
Боговіч Ігнат, Баяры.
Хотэлёвіч Лука Хвостово.
Каляда Харытон, Коўшэвічы.
Кухарэнко Сьцепан, Груздово.
Савон Андрэй, Барвічы.
Тамаш Ігнат, Ранікі.

Табор для ваенна-палонных Wahn.

Абрамовіч Язэп, Войцехово.
Альхімовіч Мікалай, Іорэчкі.
Альхінёнак Александар, Чэркасы.
Амільяновіч Клімэнт, Воглі.
Анасовіч Калістрат, Кабулі.
Андрушкевіч Антон, Вільня.
Андрушкевіч Язэп, Гомікі.
Ахіновіч Антон, Кудзы.
Антоневіч Іван, Вільня.
Апанасэвіч Эдвард, Залессе.
Асевіч Владзімір, Соткішкі.
Авласёнак Тодар, Дворышчэ.
Боніслаў Казімір, Вільня.
Борэйко Ігнат, „
Борцішэвіч Мікалай, „
Вочанкоў Макар, Новопаўлоўка.
Бобутка Аболіс, Варчануі.
Байгот Іван, Забар'я.
Балясоў Іван, Галуроурдыштэі (?).
Балашоў Юльян, Дзенісаво.
Белый Сьцепан, Вільня.

(Далей будзе).

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтво «Гоман». Редактар В. Ластоўскі.